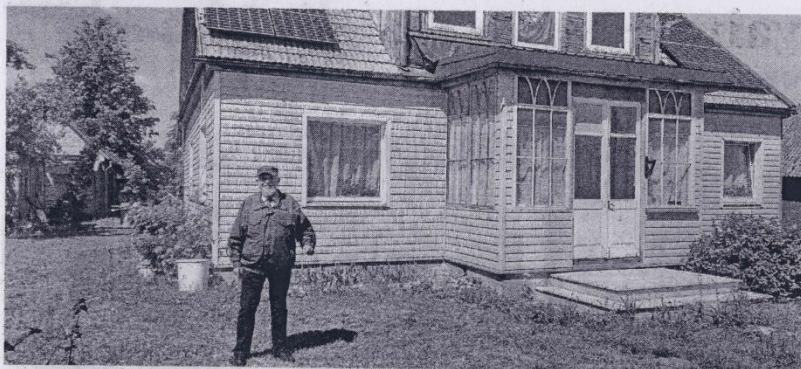

Vilius Puronas gali būti kupiškėnu

Po septyniolikos metų Vilius Puronas vėl prie buvusio Eidukų namo Vilniaus gatvėje.

Viliaus Purono atliktų darbų ir interesų gausa tokia įspūdinga, kad kartais verčia suabejoti, ar tai tikrai vieno žmogaus veiklos rezultatas. Užtenka nors kiek atidžiau panaršyti internete, kad suprasčiau, su kokio masto veikla ir darbais susiduriame.

Vyresnės kartos žmonės puikiai prisimena, kuo garsėjo Šiaulių miestas sovietiniais metais. Įspūdingas ir analogų neturėjęs pėsčiųjų bulvaras buvo miesto vizitinė kortelė, o tūrinė reklama buvo visai neregėtas reiškinys ne tik Lietuvoje.

Nenuostabu, kad šios idėjos autorius ir įgyvendintojas, miesto vyriausiasis dailininkas dizaineris Vilius Puronas, tapo žinomas ir labai produktyvus dekoratyvių aplinkos humanizavimo sprendimų kūrėjas ne tik Šiaulių mieste.

Saviti jo metalo plastinių konstrukcijų sprendimai miestų aikš-

Prie mokytojų Eidukų namo Vilniaus gatvėje mažasis Vilius ant mamos rankų, apsuptas mokytojų, nenorėjo fotografuotis šalia ožkelės, 1950 m.

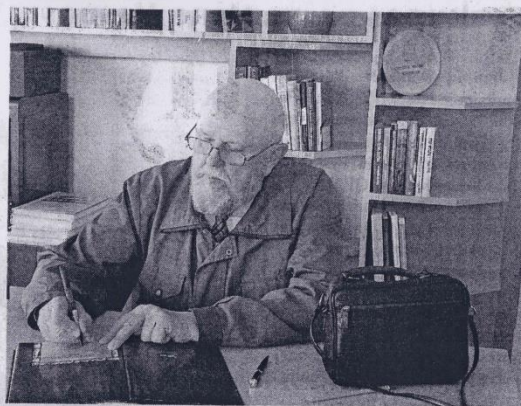
tėse ir skveruose prigijo ir yra neatšiejama jų identiteto dalis. Kas nežino garsiosios „Lapės“ Šiaulių mieste ar figūrinės kompozicijos

Panevėžio mieste šalia Nevėžio. Beje, visai neseniai Pajuostėje, šalia Panevėžio įsikūrusio Karaliaus Mindaugo motorizuoto batono teritorijoje, iskitio įspūdingo dydžio skulptūrinis šio autoriaus kūrinys – milžiniškas kardas, pakeltas ant metalinių konstrukcijų, primenantis šlovintus Lietuvos karinės istorijos momentus. Miniū čia tik nedidelę dalį iš įspūdingo kūrybinio sumanymų sąrašo – tiesiog negalima aprėpti tokį mastą.

Ne tik dizaino sprendimai dominą ši neeilinė energija ir kūrybinių produktų apdovanojimą kūrėją. Knygų leidyba ir kolekcionavimas, Lietuvos bažnyčių istorijos, Kryžių kalnas ir mitologija, apie dešimt į Lietuvos rekordų knygą įrašytų rekordų, didžiausia ir sunkiausia Lietuvos knyga, pinigų kambarys Šiauliuose, skirtas lito atminimui, – visa tai Viliaus Purono darbai ir plačių interesų rezultatas.

Puiku, bet kuo čia dėtas Kupiškis? Toks klausimas kyla, tačiau atidesnio skaitytoja klausia neapgaus. Puronas, Purėnas – tai vis kupiškėnų krašto pavardės. Klausantis Viliaus Purono pasakojimo apie Puronų giminę, turinčios šaknų Puponių, Migonių, Biriečių kaimuose, genealogiją atsekama giminystė (per Žekonių liniją) iki paties Lauryno Stuokos-Gucevičiaus. Visos prielaidos grindžiamos dokumentais, archyviniais tyrinėjimais. Įdomi ta mūsų krašto žmonių istorija, daug atradimų dar laukia.

Yra toks namas Vilniaus gatvėje Kupiškio mieste, buvęs mokytojų Eidukų namas. Pokario metais tas namas svetingai priimdavo ir kitus

Kupiškio viešojoje bibliotekoje 2021 m. birželio 16 d. dovanojant autorių „Geležinę knygą“
Autoriaus nuotraukos

Viliaus Purono ir Henriko Orakausko kūrybinis tandemas Šiauliuose.

Kupiškio gimnazijos mokytojus. Ten kambarį nuomosios ir jauna mokytojų Eugenijos ir Broniaus Puronų šeima. Čia 1947 metais gimęs Vilius Puronas su šeima gyvenė iki 1951 metų, kol tėvai persikėlė gyventi ir dirbti į Panevėžį.

Koks tada buvo mokytojų ir mažojo Viliaus gyvenimas? Apie tai pasakoja fotografijos ir 3–4 metų vaiko prisiminimų fragmentai. Dėl vietos stokos visų fotografijų čia publikuoti negalime, bet kviečiame užsukti į biblioteką. Kraštotyros ir edukacijų skyriuje rasite visą gausią Kupiškio viešajai bibliotekai padovanotą Viliaus Purono medžiagą – fotografijas, knygas, užrašus, rūpestingai įkeltus į skaitmeninę laikmeną.

Ne tik giminystės ryšiai sieja Vilių Puroną su Kupiškiumi. Mums gerai pažįstamas Henrikas Ora-

kauskas iki atvykdamas gyventi ir dirbti į Kupiškį kaip tik Šiauliuose kartu su Viliumi Puronu sukūrė savo pirmuosius metalo plastikos darbus. Jų kūrybinis tandemas buvo labai produktyvus, geras kūrybinio bendradarbiavimo pavyzdys, todėl Henrikas Orakauskas į Kupiškį pakviestas jau kaip patyręs žintas meistras.

Kupiškis kraštas nedidelis, čia nėra įspūdingų gamtos ar kultūros paminklų, bet iš šio krašto kilę žmonės paliko ir palieka ryškų pėdsaką Lietuvos mokslo, meno, kultūros ir kitose srityse. Malonu jų gretose matyti ir Vilių Puroną – dizainerį, kraštotyrininką, rašytoją, kolekcionierių, mecenatą ir daugelio kūrybinių sumanymų autorių.

Algirdas VENCKUS,
Kupiškio viešosios bibliotekos direktorius

Kupiškio vaikų darželyje 1949 m.

Kupiškio gimnazijos mokytojų ir mokinių muzikinis ansamblis apie 1947–1948 metus. Viduryje pirmoje eilėje Bronius Puronas, antroje eilėje pirmas iš kairės Pranas Jankauskas, prie jo su smuiku Rimtautas Kašponis.

Pajuostės kardas milžinas, pastatytas 2021 m. balandį. Nuotraukos iš Viliaus Purono asmeninio albumo